

ВІЙСЬКОВІ ТАЙНИ ДІСТАЛИСЯ В РУКИ СОВЕТСЬКИХ ШПИГІВ

Вашингтон, 14 грудня. — Комуністи викрали були важливі інформації про американську тайну зброю з військового пробного майдану в Абердін, у стейті Мериленд і перепачкували їх до Росії. Таку заяву оголосила конгресова комісія неамериканських діячів, яка переводить допити над діяльністю колишніх федеральних урядовців, запідозрених в шпигунстві в користь Советів. Згадані крадіжки були доконані в початках 1930-ти рр., а тайни були дуже важливими. Між запідозреними є одна людина, яка ще й тепер, як здається, находитися в федеральній службі. Голова комісії, конгресмен Карль Мундт, твердить, що та людина була членом комуністичного шпигунського апарату, який був діяльний в Америці перед війною. Інформації, передані Советам, відносилися до зброї для офензивної й дефензивної.

Навіть передові люди боялися комуністичної шайки.

Нью Йорк. — Перед велику федеральну лаву покликано як свідка Адольфа А. Берлі, колишнього асистента секретаря стейту. Після складення свідчення у вікторію, Берлі виявив перед кореспондентами, що за часів свого урядування він знав про Вільяма Чамберса як шпигунського комуніста, однак не знав, що він замішаний в шпигунські справи. Берлі признав теж, що тепер ця справа представляється інакше.

Чемберс, недавній редактор магазину „Тайм“, виявив, що після того, як він відпався комунізму в 1938 р., він боровся терору комуністів і скривався довгий час. Він заявив, що його 60-літня приятелька-комуністка, панна Грейс Гучініс, яка тепер зв'язана з Товариством для Провірки Робітничих Відносин, змовлялася з своїм адвокатом на його життя. Вона готова була передати його на ласку комуністам з засторогою, що не станеться нічого злого ні жінці Чемберса, ні його дітям. Адвокат Рубен Б. Шеміц, який є швагром Чемберса, potwierдив ці інформації на запит кореспондентів. Панна Гучініс заявила, що оповідання Чемберса вказують, що „він сходить з глузду“. Чемберс твердить, що під час свого перебування в укріпті, він стояв на сторожі з револьвером; коли спала його жінка, а жінка сторожника домі в такий самий спосіб, коли спав Витакер. Це були часи, коли чезали несподівано деякі люди, які відікалися комунізму. Було багато випадків несподіваної припадкової смерті таких людей, що як комуністи поїхали до Советів, а повернувши звідти, ставали ворогами Советів. Вони гинули звичайно під колесами авт. Поліція й досі має на рекорді багато таких випадків смерті. Ці справи були знані особливим в колах розвідки та інших підсоветських людей.

КРИМІНАЛЬНИК ВІДРІЗАВ ГОЛОВУ ДРУГОМУ КРИМІНАЛЬНИКОВИ

Ангелтон, у стейті Тексас. — Під час виходу з обідньої зали в'язні в тюрмі Рітвін Прісон Фарм, хтось відрізав голову в'язневі Вільямові Редвайнові,

Покликаються на договір з Ріо для наладнання ворожнечі між Коста Рікою й Нікарагвою

Вашингтон, 14 грудня. — Рада Організації Американських Держав рішила відкликатися в перший раз до договору з Ріо в справі оборони Західної півкулі, щоб наладнати ворожнечу між середнеамериканськими республіками Коста Ріка й Нікарагва. Коста Ріка твердить, що Нікарагва напала на неї військовою силою. Предсідник Організації, Енріке Коромінас, заявив, що буде вислана до згаданих держав комісія, яка на місці має прослідити справу. Департамент стейту Злучених Держав виявив, що радо віддасть свої услуги в цій справі, якщо тільки Організація їх зажадає.

Револьта в Гватемалі.

З середнеамериканської республіки Гватемалі наспіли вісті, що в її столиці, Сан Сальвадор, вибухла військова революція, серед якої теперішній президент Сальвадор Кастанеда Кастро зрезигнував з уряду й схоронився до поліційного будинку. Вибори до Національної Асамблеї назначені на найближчий четвер і п'ятницю і це мабуть прискіпило революту.

ЕВРОПЕЙСЬКІ ДЕРЖАВИ ВІДПРОДУЮТЬ АМЕРИЦІ МАТЕРІАЛИ З ЕКА.

Вашингтон. — Адміністрація Економіки і Комерції заявила, що Англія, Бельгія й Голландія відпродують американським підприємствам метали, які вони дістають на підставі Плану Маршала. При таких транзакціях вони заробляють одну п'яту частину з ціни закупки. Діючий адміністратор ЕКА остеріг згадані держави, щоб вони залишали такі транзакції, бо інакше Америка перестане висилати алюміній і олію до них. Як приклад, який є при тім заробіток, ЕКА згадує, що Америка купує алюміній з Канади по 16 ц. за фунт, а американські купці відкупують його з Європи по 26 ц. за фунт.

ПОСВЯЧЕННЯ ПЕРШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КАПЛІЦІ В БУЕНОС АЙРЕС.

Дня 10 жовтня 1948 при монастирі ОО. Василіан в Буенос Аїресі, столиці Аргентини, відбулося посвячення першої української католицької каплиці, яку побудовано при вулиці Курапаліве, ч. 760. Серед здиву народу явився приїздом Аргентини, кардинал Сантіяго Люїс Копельос в асисті численного українського духовенства. Після привіту хлібом-сіллю, складеного іменем місцевої української громади д-ром Яремою Лободичом, передав ключі каплиці провінціал Чина СВВ., о. д-р Володимир Ковалик. Він теж відправив Богослужбу з діаконами: о. Юрієм Мельничком ЧСВВ. і о. Дмитром Поперечним, парохом з Кордобі. („Праця“).

КИТАЙСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ЗВЕРТАЄТЬСЯ ДО АМЕРИКАНСЬКОГО КОНГРЕСУ.

Вашингтон. — Китайське народне зібрання звернулося з зазивом до американського конгресу з проханням підтримки для націоналістичного уряду, який стоїть під головством Чян-Кай-Шека і веде війну проти комуністів. Звернення заадресоване до представників палати репрезентантів, Джозефа В. Мартіна.

МОЖЛИВІСТЬ ЗАМИРЕННЯ В КИТАЮ

Найкінг, 15 грудня. (АП). — Безпідсередня комуністична загроза ставовинній столиці Китаю, Пейпінгові, тут знову збільшила вперті поголоски про можливість замирення між комуністами і націоналістами, якщо таке взагалі можливе. Тут загально вважається, що цілий північний Китай вже втрачений і в найвищих урядових колах видається думку про замирення на базі створення коаліційного уряду з комуністами і правдоподібно без Чян-Кай-Шека. Розмови і поголоски про замирення продовжуються, не зважаючи на недавню загрозу Чян-Кай-Шека, що того роду поголоски вважається за зраду країни та відповідно до того каратиметься.

КАРУЗІ ЗНОВУ ВИХАВ ДО ЄВРОПИ В СПРАВАХ ПЕРЕСЕЛЕННЯ

ЩЕ НЕ ПЕРЕМОЖЕНО ТРУДНОЩІВ В ЗДІЙСНУВАННІ НОВОГО ІМІГРАЦІЙНОГО ЗАКОНУ.

Нью Йорк, 15 грудня. — Вчора тут відбулася чергова конференція представників урядової Переселенної Комісії з представниками добровільних урядом співробітників нового імміграційного закону про колонізацію до Злучених Держав. Нараді брали участь один з урядових комісарів в цій справі, Мр. О'Коннор, а від ЗУАДКомітету на ній були присутні представники Комітету адм. Іван Панчук та екз. директор, д-р Володимир Галас. О'Коннор поінформував учасників наради, що голова Переселенної Комісії, Уго Карузі, вивхав знову до Європи для перевірки та припіння цілої справи, яка продовжує натрапляти на всілякі труднощі. Цілу процедуру погоджування переселення формальностей в Європі Мр. О'Коннор назвав „пайп-лайн“, в яку кожного тижня входить приблизно 2,000 переселенців справ, але з якої виходить тільки відносно мала їх кількість. Виявляється, що досі Комісія у Вашингтоні затвердила вже всіх іммігрантів завіреніх 42,000 людей і з того 90% перейшло через добровільні допомогів організації і тільки 10% вилінуло безпосередньо до Комісії. Погадження цих справ в Європі триватиме приблизно до кінця і тільки після того прийдуть на чергу націоналісти вже тепер завірені. З усіх цих завірень приблизно одна четверта частина перейшла через наш ЗУАДКомітет. Мр. О'Коннор в далішому твердив великий сумнів, чи новий імміграційний закон почастисть здійснити згідно з планом протягом двох років, бо це вже тепер вимагало б перевезення до ЗДА приблизно по 11,000 нових іммігрантів місячно і на це нема навіть транспортних можливостей.

БЕЛЬГІЯ НЕ ВИЗНАЄ ІЗРАІЛЯ.

Брюссель, 15 грудня. (ЮП). — Бельгійський прем'єр Поль-Генрі Спаак заявив вчора, що його країна не визнає держави Ізраїль ані не піддержуватиме прийняття її до ООН, як довго не буде „вняснене“ ціле положення в Палестині.

ТРИГВЕ ЛІ ПРО ЗНАЧЕННЯ О. Д. ДЛЯ МИРУ

Париж, 15 грудня. Після відкриття теперішньої сесії Генеральної Асамблеї ОД в Парижі минулої неділі, в дипломатичних колах продовжується коментувати підсумки погадження і непогадження на цій сесії справ. В загальному майже однодушно стверджується, що хоча ОД це не мають сили і можності позитивно розв'язувати і практично погаджувати всі запалутані міжнародні проблеми, проте ця організація вже сьогодні можна вважати рідильно фактором в міжнародному житті. На цю тему забрав вчора слово теж генеральний секретар О.Д., Тригве Лі. Він заявив кореспондентам, що по його думці О.Д. вже виїшли з „інкубаторської стадії свого існування“ і тепер являються найбільш „зауваженим перешкодою“ на шляху будь-якого змагання розпалити нову агресивну війну. Він твердив, що через ООН світ тепер зможе мирно розв'язати всі свої навіть найскладніші проблеми. Лі висловив свою думку теж щодо поодиноких міжнародних справ та виявив велике довіря до можливостей ООН на майбутнє.

ЕВАТТ ОБВИНУВАЄ ГРЕКІВ ЗА НЕУСПІХ В ПЕРЕГОВОРАХ З СУЛТАНОМ

Париж, 15 грудня. Предсідник Генеральної Асамблеї ОД, д-р Герберт Еватт, заявив вчора, що його намагання довести до порозуміння між Грецією та Албанією, Югославією і Болгарією не дали бажаного результату тому, що грецький уряд відмовився признати за остаточної свої теперішні кордони з цими країнами.

СОВЕТИ ТВОРЯТЬ НОВУ „ЧОРНУ РАЙХСВЕРГ“ В НІМЕЧЧИНІ

Берлін, 15 грудня. (АП). — Місцева соціалістична газета „Телеграф“ повідомляє на підставі достовірних джерел, що Совети в своїй зоні тасмо озброюють створену там „народну поліцію“, цілком на лад „чорної райхсверги“ після першої світової війни. Для закріплення справної сили цієї „поліції“ Совети велику частину розділили на малі групи до 15 осіб та розмішують їх головно по фабриках.

ПІСЛЯ ЗМІНИ УРАДУ В МАДЯРЩИНІ

Будапешт, 15 грудня. (Ройтер). — Останню зміну уряду в Мадяриці тут вважається за далішу фазу повної большевицької країни та кінцевої розправи з чималою ще демократичною опозицією. Це проявляється теж з вчорашньої заяви нового прем'єра Іштвана Доби, який заявив в парламенті, що його партія малих землевласників прийняла програму для „остаточної розправи з капіталізмом“.

ОСТАННЯ НАГОДА НАБУТИ КАЛЕНДАР У.Н.СОЮЗУ НА 1949 РІК

Минулого тижня Адміністрація „Свободи“ почала розсилку Ювілейного Календаря-Альманаха Українського Народного Союзу на 1949 рік. В найближчих днях розсилка замовлених Календарів буде закінчена. При цьому звертається увагу, що незаповнених календарів залишається тільки дуже мала кількість і тому хто хотів би ще набути цю вартісну книгу, повинен поспішитися зі замовленням. Календар надрукований на високоякісному папері, має двохлітню окладку та на 224 сторінках містить велику кількість оригінального і різноманітного інформативного матеріалу. Ціна Календаря — один долар разом із пересилкою.

РОСІЯ ЗАПЕРЕЧУЄ ПОГОЛОСКИ ПРО ЗАХІДНО-НІМЕЦЬКУ АРМІЮ

Франкфурт над Майном, 15 грудня. Секретар Армії, Кеннет С. Роел, заявив тут вчора, що він обговорював з європейськими військовими керівниками можливу роль Злучених Держав в європейському оборонному союзі, але він рішучо заперечив поголоски про план створення західно-німецької армії. Проте, він поіснужував, „зауваженим перешкодою“ на шляху будь-якого змагання розпалити нову агресивну війну. Він твердив, що через ООН світ тепер зможе мирно розв'язати всі свої навіть найскладніші проблеми. Лі висловив свою думку теж щодо поодиноких міжнародних справ та виявив велике довіря до можливостей ООН на майбутнє.

БЮДЖЕТ ФРАНЦІЇ НА 1949 РІК

Париж, 15 грудня. Французький прем'єр Генрі Кейр представив вчора фінансовому комітетові Національної Асамблеї проект бюджету на 1949 рік. Загальна сума 1,250,000,000,000 франків; закликаючи рівночасно країну до найбільшого фінансового зусилля, щоб могла впорядкувати наостанці захитане війною народне господарство. Ясно, що одну з головних ролей в бюджетових плануваннях Франції грає американська допомога. Стверджується, що Франція вперше після війни намагається уложити свій бюджет наперед на цілий рік.

ПІДПИСАНО СОВЕТСЬКО-НОРВЕЖСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР

Осло, Норвегія, 15 грудня. Норвежське Міністерство закордонних справ повідомило, що минулого понеділка підписано в Москві торговельний договір між цією країною і Советським Союзом. Договір триватиме три роки і на його підставі Норвегія вивозитиме до Советів оселеді а від Советів одержуватиме збіжжя.

НОВОГО БРИТАНСЬКОГО ПРИНЦА НАЗВАЛИ КАРЛОМ

Лондон, 15 грудня. З Букінгемського палацу вчора повідомлено, що новонароджений принц, син престолонаслідниці Єлисавети і Філіпа, дука Единбургу, буде називатися Карлом (Чарлз). Його повний титул буде: Його Королівська Високість Принц Чарльз Філіп Артур Джордж Единбург. Новонароджений принц є, після своєї матері, другим з чотирьох кандидатом на британського короля.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і закордоном:			
Foreign and Jersey City Rates:			
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Число і понеділка (англійською мовою):			
Monday's Issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):			
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На пів року	\$1.50	Six months	\$1.50

Classified Advertising Department, 597-7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідальна.

Адреса: "СВОБОДА", Р. О. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РЯТУЙТЕ!

Злучений Американський Український Допомоговий Комітет звернувся до українського громадянства в Америці з новим проханням прийти з допомогою 150,000 українським скитальцям в Європі. Так треба розуміти проголошену ЗУАД-Комітетом Тримісячну Кампанію, яка буде переводитись у місяцях: грудні, січні й лютому.

Ця допомога та рятункова акція виходять зі заложення, що згідно зі законом про допущення 205,000 „Ді Пів“ до Злучених Держав, можна б спровести сюди яких 45,000 українських скитальців. Щоб це сталося, а воно обов'язково повинно статись, треба дати до диспозиції Зл. УАДКомітету якнайшорше бодай 15,000 завірень на працю і мешкання для нових імігрантів.

Теж знаємо, що на скитальщині країна нужна, така, якої ми, що живемо в цій благословенній країні, ніяк не можемо зрозуміти, а хіба тільки серцем відчувати. Отже треба харчів на ратування тих, що вже по шпиталях; треба доконе взуття і одягу, бо що було, вже сходжене або випродане, щоб заспокоїти голод, як не світі, то малолітнім. Треба теж доконе ліків, бо ж через постійне недоживлювання, люди стали неміними і податливими на всілякі хвороби.

Дотого не забуваймо, що треба втримати в Європі організаційний апарат для переселення справ, треба мати канцелярію і тут на місці, а це все коштує багато гроша. В таких клопотах не тільки ми одні, бо мають їх в Америці й інші національні групи. Саме тепер відбувся конгрес Раді Польщі для ратування польських „Ді Пів“. На ньому сконстатовано дуже цікаве явище, а саме те, що американські поляки, дістаючи від американського Вор Ріліф кілька мільйонів доларів на допомогую акцію в Польщі, так тим зіпсувались, що взагалі перестали на того роду цілі жертвувати. Тепер, як там говорили, коли вже немає ніякої американської допомоги, приходиться наново творити допомогую організаційну сітку, щоб заставити польський загаль в Америці рятувати польських скитальців. Американські українці ніколи ніяких доларів, а не то мільйонів від нікого на ніяку акцію не діставали. Щойно тепер припала на Зл. УАДКомітет невелика сума з кампанії на допомогу дітям за морем, як теж припали деякі придли у харчах (пакунки „Кер“), що було великою поміччю тільки тому, що нашими власними фондами не було б можна виконати дотеперішньої допомогую акції навіть в тих скромних рамках, в яких її ведено. Сьогодні годі далі надіятись навіть і на цю піддержку. Треба отже рахувати виключно на наші власні сили. Ми, американські українці, вже звикли до такого способу думання, що якщо хочемо щось мати, то мусимо це досягнути власною працею і власними жертвами. Рятували ми і рятуюмо наших рідних в Європі теж тільки власними засобами. Ні одного цента не дістали ми ні від кого на політичну акцію оборони України, ні на видання англійською мовою книжок про Україну та український нарід. Проте і в цьому зробили не одне, чим можна гордитись. В такому почуванні далі працюймо і далі жертвуймо, зокрема теж і на ті цілі, про які говорять Звернення ЗУАДКомітету.

Концентрація сил для оборони

Закордонна політика Злучених Держав буде спиратись відтепер на військову силу, звідомляють вашингтонські кореспонденти, кажучи, що до такого заключення дійшов президент Труман на нараді з своїми найближчими дорадниками. Теж кажеться, що в департаменті стейту придумано новий план при співучасті військових бюр і агенцій. Він опирається просто на підручниках воєнної стратегії. Підставою до такої зміни є переконання американських дипломатів і командантів краєвої оборони, що теперішній неперемінний мир переміниться на ділі на нестрільну війну. Вони думають, що щойно тепер може прийти до справжньої „холодної війни“ з Росією.

Щоби бути готовим до такої війни, американська дипломатія переводить різні зміни в закордонній політиці. Це такі:

1. Департамент стейту резигнує наразі з надії на справжнє налагодження відносин з Советами. Це одначе не буде перешкоджувати американським представникам в Об'єднаних Державах далі полагджувати різні справи в цій установі. Америка навіть буде пробувати заключати якісь умови, як переконаність, що це доцільне та що Кремль відноситься ширі до справи. 2. Буде посиленна економічна й політична блокада Росії, так, щоб вона не дістала від нікого таких речей, які могли б скріпити її під військовим оглядом. Теж підуть змагання ізольовати Совети політично й фінансово тим, що б кожну справу в О. Д. та в інших міжнародних установах направляти проти Росії. 3. Самі Злучені Держави „окопаються“ під доглядом військовим, економічним і політичним в головних точках і будуть ждати. Це значить, що Америка не почне офіensive під теперішню пору, не зважаючи на події в Берліні, війну в Китаю, революту в Маврії, чистилинню в Греції. Так само Америка не буде змагати приєднати до себе Югославію, ні не буде побишати розколу між Росією й деякими її сателітами. 4. Підчас цієї дефензивної ЗДА будуть старатись зєднувати собі нових союзників. Насамперед будуть заключені договори з Західними приятелями, а водночас уряд буде шукати порозуміння з новими країнами, скільки це буде можливе. Буде старатись не зражувати собі різні народи, якось арабів, а теж звернеться увагу й на малі держави, щоб приєднати їх далі себе й відвернути від Росії. 5. ЗДА будуть змагати постійно до посилення своєї мілітарної сили і сили своїх союзників. Коли йде про гроші, Америка не буде сипати грішми, де тільки

попало, але буде зосереджувати видатки на таку територію й країну, яка може бути придатною для політичної, економічної й військової битви. В цій цілі Америка буде дбайливо підпирати такі місця. Деякі країни не дістануть допомоги з Америки, щоб не розпорошувати американських сил. Коли взяти до уваги згадані способи майбутньої закордонної політики, то можна завважати, що така кампанія подібна до всесторонньої воєнної кампанії у таких місцях, де армія не може видержати довготривалої офензиви. Щойно після, як твердять втаємничені знавці, піде сильніша, агресивна політика в напрямі довшої офензиви. Заповідають, що менші поразки з Росією можуть початись вже впродовж шости місяців наступного року. Офензива на великі розміри піде щойно після двох до п'яти років.

Вашингтон-рішився на таку послідовну тактику щойно після цілої низки невдач, у яких Кремль перехитрив Америку. Ця непримирима політика вимагатиме доброго пізнання своїх власних сил і знання чужоземних відносин. Америка не може піти війною на два фронти навіть у холодній війні. До якогось замирення з Советами може прийти щойно тоді, коли Америка osiąгне рівновагу сил в Європі, в Азії або на Середньому Сході і коли тамощні країни перейдуть одверто на сторону Америки.

Спостерегаючи департаменту стейту прийшли до висновку, що Кремль підтримує різні „припадки“ на глобальні розміри, на те, щоб приневолити Америку розділити свої сили по цілому світі і в такий спосіб зробити її безборонною в самій середку. Оці всі ребе-лі, громадянські війни, справжні війни і інші заворушення — все те має свій початок в Комінформі, який стоїть під диктатором Москви. Коли б Америка дала себе спровокувати до справжньої війни, Москва б відкрила б подібні операції проти Америки на глобальні розміри й Америка не була б у силі дати собі раду. Таке саме може статись, коли прийде до справжньої холодної війни.

Докищо ЗДА ще не готові до жадної війни. Їм нестатє деяких матеріалів, як заліза, міді, цинку, й інших подібних природних багатств, що їх на-зивають стратегічними матеріалами.

З цього всього виходить, що уряд ЗДА мусить поступати поволі, розважно і мати на меті втримати при собі розопановані території, які можуть бути їй придатні підчас стрільної війни. Це повинен розуміти теж і кожний грома-

самі комуністичної секти, що беззашабно розправлялися з тисячами й мільйонами їхніх одноплемінців; вони вичикували, відгодовувалися на масних комуністичних хлібах у Москві, червоного помаху дирижерської палички з Кремля, щоб кожної хвилини кинути-ся й усіма своїми силами допомагати червоному загари-мкові ще й духово поновлювати переможений у війні, колісний рідний їм, німецький народ.

І цей перший період владування московсько-комуністичної сили в Німеччині характерний нестримною розгуля-ністю советського війська, його дикими й жорстокими розправами — це з ворогом, а з мирним населенням — із жінками, дітьми, стариками; розправами з майном німецького населення; безглуздом, бо не-потрібним і нічим невинуватим знищенням війкових над-бав, культури німецького на-роду. Звичайною солдатською

Чому Гітлер програв на сході?

НАЦИСТСЬКИЙ ДОКУМЕНТ ПРО НІМЕЦЬКУ БРУТАЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ ЯК ПРИЧИНУ КАТАСТРОФИ І НЕУСПІХУ НІМЕЧЧИНИ.

(Лист з Німеччини).

Коли прислухатись до роз-мов між німцями, то доводить-ся зустрічати не мало таких, які думають, що Гітлер був би виграв війну, але, мовляв, не міг через „зраду“. При цій пригадуєть замах на „фюрера“ 20 липня 1944 року. Словом, відновляється випробова-на вже в Німеччині легенда про „удар кіндалом“. Ця ле-генда була створена після ро-зпаки Німеччини 1918 року: тоді німецькі реакціонери і мілі-таристи, щоб закрити свою вину за катастрофу Німеччи-ни, ширили чутки, мовляв, вій-на вже була виграна, але до паразки довели — демократи і соціалісти... І хоч історично-стверджено, що саме штаб ні-мецької армії — генерали Гін-денбург і Людендорф — вима-гали якнайшорших мирових переговорів з Антантою „р. 1918, одначе легенда про „зра-ду демократів“ була викорис-тана і привела Гітлера до вла-ди в Німеччині, а німецький на-род до нової катастрофи в другій світовій війні.

Тому, що німецькі нацисти пробують тепер вибілювати Гітлера і ширять пошепки про-паганду про „зрадників і за-продавців“, пошукаємо прав-ди в документах самих таки нацистів з часу другої світової війни.

Щоби було ясно, чому Гіт-лер програв у першу чергу на східному фронті, ми наведемо деякі факти з тайної доповіді одного інтелігентного німець-кого „гавальтера“ А. Е. Фрау-уенфельда, писану в Відні 10 лютого 1944 року. Цей „гав-альтер“ (комісар) був на У-країні (в Таврії) і мав нагоду придивлятись до німецької по-літики, що привела Німеччину до катастрофи. Це документ великої ваги, бо Фрауенфельд подав свою доповідь до штабу самого Гітлера.

На вступі до своєї доповіді автор зазначає, що в війні від поведінки окупаційної влади з населенням залежать його настрої, а ці настрої мають, в умовах зміни воєнного щастя, рішальне значіння для пере-моги або поразки тої чи дру-гої сторони.

Фрауенфельд ділить народи, що були окуповані німецьким військом за другої світової війни, на дві групи: перша — рішучі противники Німеччини — це Франція, Бельгія, Голлі-

янин та житель Америки, який не раз тратить терпе-лість, пригладжуючися подіям, які є провокацією кремльсь-кої диктатури, не бачучи одно-часної реакції з боку Америки.

Друга група це народи, що пізнали комуністичний режим і сподівалися, що Німеччина принесе їм легкість або сво-боду після большевицького терору; це балтійські народи та українці. Фрауенфельд за-значає, що населення цих кра-їн зустріло німецьку армію з довіром і симпатією, думаючи, що навіки позбудеться боль-шевицького ярма.

Автор пише: „Супроти цього стоїть мис-тецький приклад неправильно-го трактування і рівнож показ-ний і дивовижний факт, — за-гнати в ліси і в болота, як партизанів, абсолютно при-хильний до німців народ, що вітав нас як визволників, і цим вплинути рішучо нега-тивно на розвиток подій на Сході“.

Щоби було ясно, треба за-значити, що й інші народи СССР, включно з росіянами, сподівалися, що Німеччина знищить большевизм і дасть змогу цим народам вільно жити. Навіть дуже багато жи-дів лишилося добровільно під німецькою окупацією, з не-навісти до Сталінової дикта-тури. Гітлер своїм дикунством розбив надії цих народів на визволення. Поряд із жидями, що їх Гітлер признав на не-гайне знищення, на повну за-гибель, були засуджені також українці. Про цю політику Гіт-лера на Україні Фрауенфельд пише:

„Курс безоглядної бруталь-ности, трактування жителів країни за поглядами і метода-ми, що зживалися в минулих століттях супроти кольорових невольничих народів, і як та-м над усюкою розумною політи-кою, той факт, що зневаження цього народу знайшло вираз не тільки в трактуванні його членів, але раз-у-раз висловлювалося при кожній можли-вій і неможливій нагоді, навіть поширювалося в пресі і в ле-тючках — це все свідчить про нечутливість в поведженні з чужими народами, які з огляду на її наслідки мусять бути на-звані не інакше як потрясаю-чою і катастрофальною“.

Фрауенфельд наводить сло-ва німецького комісара для У-країни — Ерика Коха, які той сказав при подорожі з Рівного до Києва:

„Якщо я знайду українця, гідного сидіти зі мною за од-ним столом, то я мущу його розстріляти“.

Супроти цього Фрауенфельд пише:

„Це вже сама собою просто-душність, що стоїть близько до обмежености, — думати, що в

20 віці народ (український. — Ред.), який може показати хоч і потрясаючу сумну історію, а все ж має історичне значіння, і котрий — хоч він іншої поро-ди ніж народ німецький — має безперечно певні якості раси і характеру, — що цей народ дозволить себе безперестану понижувати і ображати і при-тим даватиме добровільно свою робочу силу і свою пра-цю на службу для свого гно-бителя“.

Тому Фрауенфельд пише в своїй доповіді до „фюрера“: „Треба мабуть зазначити, що навіть політика на нашу згубу, плянована і оплачена противною стороною, ледви чи могла би виявити себе так ка-тастрофально, як розпорядки, що вийшли з такої бездуш-ности“.

І далше Фрауенфельд подає факти безглуздой політики ні-мецьких нацистів на Україні: терор, забирання людей на рабську працю в Німеччину, закриття шкіл, театрів і на-укових установ, винищування людей пошестими недугами, грабування убогого селян-ського майна, знущання над у-країнською інтелігенцією і т. д. Автор доповіді осуджує цю дурну і жорстоку політику Гітлера і зазначає:

„Забиття навіть однієї лю-дини, що не вимагається ні-якою вищою необхідністю, є морд, і такі вчинки історія все осуджувала, і винуватці діста-вали від світової історії най-страшнішу кару — неуспих“.

Ці слова писав німецький нацист і подав свою доповідь найбільшому нацистові — Гіт-лерові. Фрауенфельд бачив яс-но причину поразки Німеччини на Сході, зокрема на Україні. Не відомо нам, що сталося з Фрауенфельдом після того, як він написав свою доповідь. Во- його письмо — це найтяжча критика політики самого Гіт-лера. А відомо, що „фюрер“ критики не любив, як не лю-бить її Сталін. Може бути, що Фрауенфельда Гітлер поєн-тудив, „де козам роги прав-лять“. Проте його доповідь ли-шиться історичним докумен-том: це правдиве свідцтво що показує, чому Гітлер про-грав війну на Сході.

Н. О.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІ-ТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

Uncle Sam Says

The years fly by quickly and before you know it the little "rodgers" is ready for the big decision. Should he, can he go to college? Tomorrow's problem will be so much easier to face if you get the habit of regular savings today. To save, sure and convenient way to save is to buy U. S. Savings Bonds on the automatic Payroll Savings Plan where you work. Or, if self-employed, use the Bond-a-Month Plan at your bank. Every \$3 put into U. S. Savings Bonds today will return you \$4 in ten years. U. S. Treasury Department

декуди, через брак червоного шмаття — білі полотнища — ознаки мирности настроїв пере-можених.

І тут почалося практичне здійснення гасла кремльсько-го вождя — „добити в барло-зі“. Виявилось воно беззасте-режними грабунками населен-ня, розбоєм, насильством над жінками вського віку. Най-більше в ці дні чути було чер-воноармійські вигуки:

— Дайш ур! (годинника). (Дальше буде)

ОЛЕКСІЯ АНДРІЄНКО.

Всі права застережені.

ДРЕЗДЕН „СОВЕТСЬКИЙ“

(Будні советської окупації)

Дрезден сьогодні.

Сьогодні народ Саксонії пере-живає не менш жорстоку, відповідно до духу часу мо-дернізовану, ворожу навалу новітніх завойовників. Уже не з Заходу, а з азійського Сходу, і вже не хрестоносних, а червонозоряних загаришків із Москви. Вони маскуються під визволителів, прикрива-ються гаслами світового ко-мунізму, облудними постула-тами владування в світі праці, боротьби з „пережитками“ прогнилого капіталізму і фа-шизму, намагаються показати себе новими хрестоносцями, носіями „поступової“ ідеї бра-терства пролетаріату, а як й фактично перетворюється в

обіймах їхньої жорстокої, ди-кої дійсности, в безмовних ра-бів, у знаряддя нелюдського визиску, якого ще не знав ні-коли світ.

В політиці опанування душ мільйонів німецького народу советсько-большевицькою на-валюю виразно можна поміти-ти останніми роками три різ-ні періоди.

Спробую приблизно скарак-теризувати ці періоди так, як вони в дійсності проходили з моменту закінчення другої сві-тової війни.

Захопивши, за допомогою союзників, без яких їм ніко-ли б не бачити поневолену Саксонію, значну частину Ні-меччини, большевики, насам-

перед випустити на німецький народ густі, отруйні хмари своєї осканженілої пропаганди. Советська пропаганда в цьо-му першому періоді широко, просто безмежно жилава ме-тодів залюкування переможено-го народу; нестримні лавини озброєних советських полчищ котилися страшними, дикими хвилями через міста й села ви-сокультурної країни, несучи руїну, смерть, знищення — пімсту всьому живому за все, що робило німецьке військо на свій час завойованих тере-нах советів.

В цей період московські за-продавці, зрадники німецько-го народу, претенденти на ду-хових вождів німецького про-летаріату, Пікши й Гротеволі, ще сиділи тихенько в Москві і, не пікаючи. Вони навіть не заікнулися про якийсь захист нещасного й плондрованого осканженілою, розгизданною си-лою советських орд народу, до якого вони крєвно належа-ли. Вони були членами тієї

мовою це все звалось „пім-стою вам, німці, за те, що ви вчинили нам“. А підругилям, правною основою, коли це можна так назвати, виправ-данням цього дикого розгу-лу був наказ самого „геніаль-ного“ вождя, батька народів із Кремля, який дослівно зву-чав так:

— „Війна не закінчена; до-бити ворога а його властому барлозі!“

Перед приходом до Саксо-нії большевиків, комуністична агентура широко сіяла паніч-ні чутки: порятунку можна, мовляв, сподіватись лише тим, хто захистить себе червоним прапором, тільки тим, хто на-лежить до комуністів; отже, тільки червона ганчірка, виві-шена з вікна, з балкону, чи почеплена, як пов'язка, на ру-ку, застереже від розправи чужинського війська.

І коли вів Берлін, незначні німецькі військові частини, що були в Дрездені, кудись відсунулись, а через два дні

Ювілей 75-літнього існування Наукового Товариства ім. Шевченка

(Комунікат для українського громадянства за океаном).

В часі найбільшого культурного гніту в Україні під Росією, коли указом царського уряду заборонено було шовбу друкувати українською мовою, дня 11 грудня 1873-го року прийшло на світ Наукове Товариство ім. Шевченка, що саме нині діждалося свого 75-літнього ювілею знов серед безприкладного гніту української культури з боку російської червоної влади.

Саме повстання Наукового Товариства було спричинене тим культурним гнітом царської Росії зперед 75 літ. Не маючи змоги щонебудь друкувати в українській мові під Росією, кращі сини українського народу по обох сторонах Збруча, в своїй журбі за майбутність української культури постановили створити осередок для українських видань на цій частині української землі, що користалася з конституційних свобод, себто на австрійській Україні. Тим способом повстало у Львові в грудні 1873 року "Товариство ім. Шевченка" як літературне товариство для поширення друку українських книжок.

Ця видавничча централь українських книжок під протекторатом Товариства ім. Шевченка проіснувала до 1892-го року починаючи зросту української культури до цього ступня, що статут "Товариства ім. Шевченка", як літературного Товариства показався за вузьким. Тоді Товариство Шевченка перемінлося в "Наукове Товариство ім. Шевченка", прибираючи характер та організаційні рамки Української Академії Наук.

Зроблений крок показався незвичайно щасливим. Він відповідав зрештою вже піднесеному культурному рівневі українського народу. Наукове Товариство ім. Шевченка стало відтепер центральною науковою дослідницькою установою українського народу. Це була кузня, де творилася українська культура, де діставала солідні основи ідеологія самостійної української нації, окремі від москалів та поляків.

Наукове Товариство ім. Шевченка гуртувало в ряди своїх дійсних членів, культурних "каменярів" нації, досвідчені всі щонайкращі духовні сили українського народу по обох сторонах Збруча. Немає в новітній історії одного корифея духа, що не був би стисло зв'язаний з Науковим Товариством ім. Шевченка.

Впродовж 75 літ свого існування в рядах робітників та співробітників Наукового Товариства ім. Шевченка були всі великі українці без огляду на кордони та навіть без огляду на свій світогляд. Між дійсними членами тої установи видніють такі імена, як Володимир Антонович, Олександр Кониського, Михайла Грушевського, Івана Франка, Івана Пулюя, Юліана Романчука, Костя Левицького, митрополита Андрея Шептицького, аж

до теперішнього митрополита-вояки Йосифа Сліпого включно.

Здавалося б, що це люди таких різних світоглядів як рідко, однак всі вони мали одно спільне, що були духовно великими та докладали один за одним, кожен свій могутній блок духовного доробку до збудування української нації, яка по 75 літах посягає вже по найвищий ідеал кожного народу, по власну державу, хоч всі диявольські сили сприяли на саме її існування.

Нині, в часі найтяжчої проби українського народу, що мабуть вже буде останньою, Наукове Товариство ім. Шевченка опинилося на вигнанні, однак не зложило воно духовної зброї, не спустило вниз свого прапора, на якому виписані такі світлі імена українського народу. Наїзник відібрав від Наукового Товариства ім. Шевченка всі його матеріальні добра, мільйонів вартості, набуті щедрими жертвами українців всіх земель, однак не відібрав він скарбів духа, створених Науковим Товариством — української національної ідеї. По всіх великих бібліотеках світа від Львова до Парижа, Лондону, Нью-Йорку чи Токіо пишуться понад 600 томів суто наукових видань про український нарід, що донині є його амбасадорами та доказом його зрілості як великої нації на сході Європи.

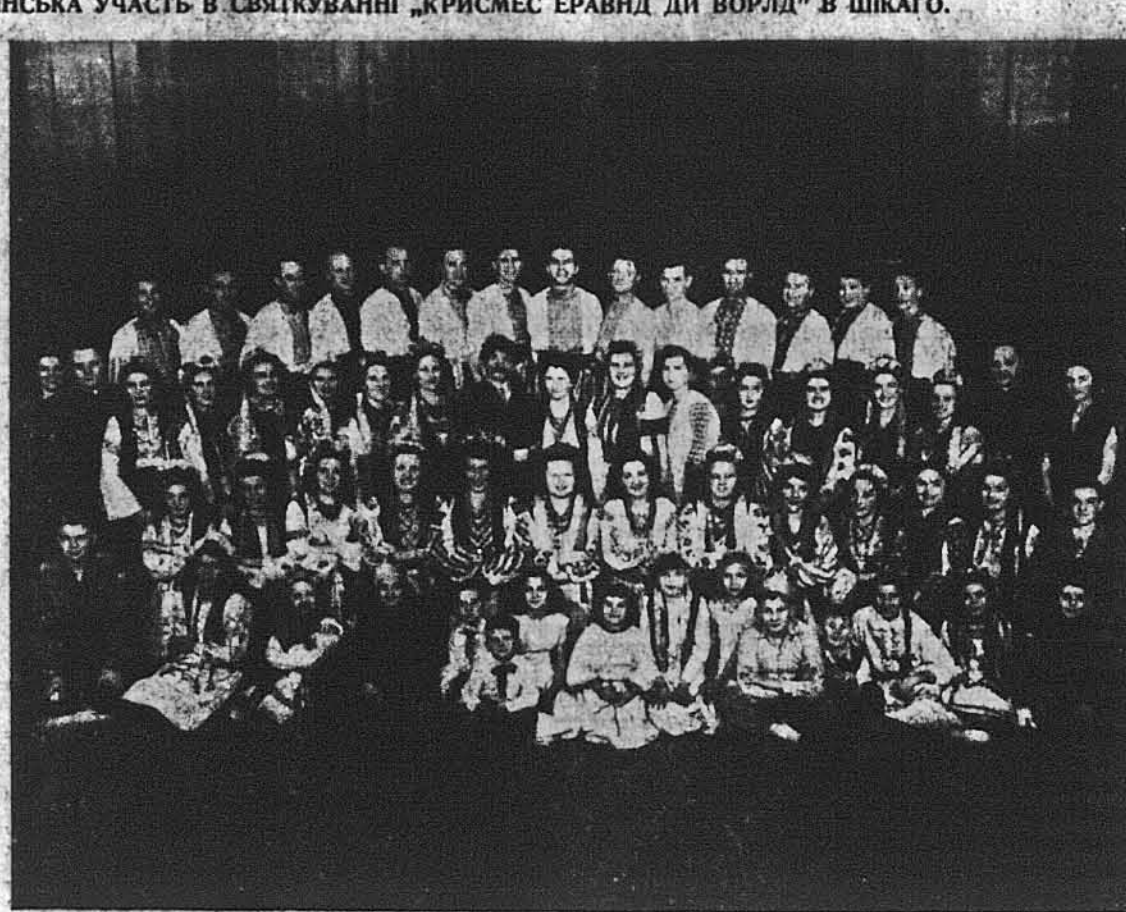
Нині Наукове Товариство зі своєю скитальчою квартирою в Мюнхені в Німеччині проголошує громадянству свій 75-літній ювілей. Ювілейні торжества в Європі та за океаном буде Наукове Товариство обходити в "Місяці свого Патрона", Тараса Шевченка, себто в березні 1949.

Американський Відділ Наукового Товариства ім. Шевченка, що як культурна корпорація вже більше як рік тому повстав в Нью-Йорку, передає оце українському громадянству за океаном, що Головна Управа Наукового Товариства ім. Шевченка в Європі постановила на час ліхольїти на українських землях перенести свій осідок до Америки, до міста Нью-Йорку, щоб у свій час повернути знов на рідні землі, вільної вже та самостійної України.

Завданням Американського Відділу Наукового Товариства ім. Шевченка є згуртувати українські найкращі культурні сили за морем та приготувати гніздо на американській землі для тої нині найстаршої та найбільше заслуженої установи українського народу.

Виконуючи перше завдання, Головна Управа Наукового Товариства ім. Шевченка займає нині аже ряд американських вчених українського та неукраїнського роду своїми дійсними членами, надаючи їм найвищу почесність в ділянці української культури. Дійсними членами Наукового Товариства ім. Шевченка з неукраїнців стали: проф. Кларенс Маннінг, проф. Джордж Симпсон; з українців:

Як уже було подано в "Свободі", шікаговський "Музеум оф Сайєнс энд Індустрі" влаштовує від 7 років "Крисмас Евєнінг ди Ворлд", що триває 16 днів, з тим, що кожна національна група має свій день. Українці мали цього року до розпоряджіння "день 4-го грудня. Пополудні дали літчу виставу "Модерс Тір Драй", а ввечері виставляли двічі "Різдво в Україні", написане о. Омеляном Мишиком та перекладене разом з п-нею Марією Дуркевич на англійську мову. В програмі входили виступи двох хорів, якого члени є парафіянами укр. прав. церков в Шікаго та Гемонд, Індіана. Мішаним хором обидвох парафій диригував о. Павло Дармоць. Мужеським хором міста Шікаго диригував п. Олександр Юрченко. Свята ввечері, коляди, народні пісні та танки зробили на численних присутніх велике враження. Управитель музею дав українцям перше признание. В привіторі Музею ще сьогодні пишеться "Українська ялинка", прибранна п-нею М. Фуркевич на старокраєвий лад. В ресторані надпис по англійськи: "Сьогодні подаємо українські страви". На картині бачимо співаків і дітей; зправа є о. Мишик, а зліва о. Дармоць.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЯ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Деякі завваги з приводу "Листопадового Св'ята".

Стараннями філії Українського Конгресового Комітету відбулася в залі Українського Громадянського Клубу при Норт Френклін Ст. 7 листопада "Академія Листопадового Св'ята". Програма добірна, велика гарна зала, святочний настрій, численної публіки — все те вже на вступі заповідало, що це буде величаве свято.

І напевно все було б imponantne, як би не деякі засідничі відхилення, як самих видкозців програми, так і публіки.

Почнемо від публіки. Чому ми вже раз не навчимося, що не можна оплескувати національних гімнів? Обов'язково треба це занехати.

На святочних академіях треба бути в святочному настрою

Константин Андрусишин з саксаванського університету, проф. Микола Гайдак з мінесотського університету, Василь Галич, зі стейтового каледжу в Супіорі, Вск. та д-р Мірослав Сенкус, хемік з Тер Гот. Інд. В приготуванні є ще іменуваних інших культурних діячів за океаном, українців та неукраїнців.

Згідно з планом Головної Управи Наукового Товариства ім. Шевченка Американський Відділ НТШ проголошує, що в місяці березні відбудуться ювілейні торжества Наукового Товариства ім. Шевченка по важливіших осередках Америки. Було б найкраще, коли б тогорічні свята в честь Тараса Шевченка получили з ювілейними торжествами тої установи, яка найкраще Заповіт Генія українського народу перенесла в життя. Перше таке торжество відбудеться в осідку Американського Відділу, в Нью-Йорку.

Чистий прихід з тих ювілейних свят прохається признатити на Ювілейний Дар Наукового Товариства ім. Шевченка. Дальші відомості про ювілейні обходи будуть подані в пресі.

Всяку кореспонденцію в справі 75-літнього Ювілею НТШ спрямовувати слід на адресу: Shevchenko Scientific Society, 50 Church St., R. 252 — New York 7, N. Y.

За Американський Відділ НТШ: д-р Микола Чубатий, голова; о. Лев Чапельський, скарбник; д-р Роман Осінчук, секретар.

тим на сцену вийшов в гарних українських народніх строях парохіальний мішаний хор, під батуту пані Гелени Сидоряк Гер та відспівав визанку стрілецьких пісень, як з "Бережан до кадри", "Ой у лузі червона калина", "Хлопці аларм", та "Журавлі". Хор вивязав із свого завдання дуже, а дуже вдовольно, одержуючи за свою працю оплески вдоволеної публіки. П-ні Сидоряк Гер, дочка бл. п. о. Евстахія Сидоряка, покінчилиш вокальні студії, працює безплатно із своїм хором над поширенням української пісні, даючи концерти та виступи при католицькій церкві в Бостоні.

Головний реферат виголосив д-р Богдан Кондра при зеленій могили з березовим хрестом і з дубовим вінцем, з котрого звисали жовто-блакитні стяжки з написом: "За волю Борцям України". Над гробом виднів прегарний Тризуб, прикрашений українськими рушниками, вишитими панями Кондра та Турчин, котрі пережили всілякі знущання ворогів та недавно розпочали нове життя на вільній землі Вашингтона.

Д-р Кондра вказуючи на стрілецьку могилу, казав, що такими могилами слави покриті вся українська земля. Ці могили поляглих наших героїв, котрі віддали своє життя за нас, за долю, і волю України. Нині лютий ворог викинув кістки із тих могил. Потім промовець згадав за Перший

Присутній.

БОСТОН, МАСС.

Листопадове Свято.

В неділю, дня 21 листопада українська катол. парохія в Бостоні відсвяткувала 30-літній Ювілей Українського Зриву до волі й державної самостійності. Свято розпочато американським гімном. Парох, о. Григорій Том, сердечно повітаний, говорив українською мовою, яка ціль святкування таких великих подій та візав присутніх повстанням з місць віддати честь і пошану упавшим героям за волю України.

Реферат в англійській мові виголосила знама всім нам адвокатка, п-на Анна Чолик, зясуваючи пропам'ятні події, що відбулися на українських землях в часі історичного зриву українського народу до волі, коли в городі князя Льва повстав жовто-блакитний прапор. Недовгий час, казала бесідниця, коли він знов там засяє. Публіка нагородила цю промову гучними оплесками. По-

зачалася друга частина, на яку склалися виступи дітей та хору. Дуже мило та з чуттям віддеклямувала маленька Кароліна Модж вірш "Слава Україні". Рівнож маленька Іруся Турчин віддала знаменито вірш "Україно моя мила", як також Іруся Кондра прегарно віддеклямувала вірш "Україно, Україно". Богдан Турчин бадьоро по козацьки виголосив вірш "Я є українець". На кінець Богданна Кондра зворушливо віддеклямувала "В журбі я сонцю не радю". Діти Турчинів та Кондрів ще не дуже довго тішатися волею Америки. Тому гарною і чистою дорогою мовою віддали свої вірші, а публіка так зраділа, що діточки тричі виходили дякувати за оплески. Хор проспівав ще "Козака несуть". "Гей ви стрільці січові!". Тут усі діти в присутності хору на сцені із сумом виголосили відповідну до могил деклямацію та цвітоточками прибрали цілу стрілецьку могилу. Клячучи з похиленими головами шепотіли надгробні молитви, а хор співав "Боже Великий, Єдиний". Місцевий парох о. Том уміло переповів долю і недолю наших скитальців в Європі та візав до жертв. Збірка принесла \$84. з чого половину призначено на скитальців.

Укладом програми та її przeprowadzeniem займався д-р Корещкий, прибувши із скитальщини, котрому віддано ввесь провід свята. Не від речі оуде згадати, що діточки своїм сумом та прикрашенням могил так захопили гостей, що багато не могло здержатись від сліз. Свято закінчено національним гімном "Ще не вмерла України". Гість.

ПОШИРЯЙТЕ "СВОБОДУ".

НА БАЖАННЯ
багатьох покупців
адміністрація "Свободи" вже має
цього року на продаж

Нові Різдвяні Картки

У ФОРМІ КНИЖЕЧКИ В КОВЕРТАХ

Вони є виготовлені на підставі оригінальних візрів відомого маляра Мировша. Картки є в п'ятих кольорах з гарними українськими святочними побажаннями.

Ціна одної картки 15 центів

Дванадцять карток за \$1.50

Замовлення просимо слати враз з грошми вишлюючи пониженний купон.

Імя _____
Адреса _____

П. Стасюк
124
Перша Евєнія Нью-Йорк, 3.
(між вулицями 7.^ю а 8.^ю)

МАСАРСЬКО-РІЗНИЦЬКА ФІРМА

виробляє у своїм склепі

ПЕРШОЇ ЯКОСТІ ВИРОБИ МАСАРСЬКІ

як теж продає різнородні

СИРОВІ МЯСИВА

ФІРМА П. СТАСЮКА існує вже понад 25 років, що завдячує в першу чергу вдоволенням покупцям.

СКЛЕП ОТВОРЕНИЙ КОЖНОГО ДНЯ ДО 6-ТОЇ ГОДИНИ ТОЧНО.

УВАГА! ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ., І ОКИЛИЦІ! УВАГА!

СТАРАННЯМ 24. ВІД. СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

В НЕДІЛЮ, 19. ГРУДНЯ (DECEMBER 19, 1948)

в годині 3:30 пополудні
В У. Н. ДОМІ, 214 FULTON ST., ELIZABETH, N. J.

ЗАГАЛЬНЕ ГРОМАДСЬКЕ ВІЧЕ

Головний: дуже цікавий для громадян, реферат виголосить п-ні Дарія Ребет, європейська делегатка на Український Весесний Жіночий Конгрес, що відбувся в Філадельфії.

Просимо все громадянство взяти участь в тім вічу.

Комітет.

